

Patients oplevede barrierer for deltidsygemeldinger - en kvalitativ interviewundersøgelse

af

Gitte Gunnensen
Flemming Skovsgaard

Nørrebrogade 168

&

Jens Hilden
Benny Ehrenreich
Mette Marie Tidlund

Borups Allé 1, 1. sal
2200 København N

Sygefravær i Danmark

- Det årlige sygefravær er ca. 140.000 heltidsstillinger sv.t. antallet af arbejdsløse.

Nordiske initiativer til nedbringelse af sygefravær. Nordisk Ministerråd 2005.

- Direkte og afledte omkostninger heraf beløber sig til mere end 20 milliarder kr. på årsbasis.

Beskæftigelsesministeriet 2003.

Baggrund

Den Danske Regeringens handlingsplan: »**Det gør vi ved sygefraværet**«

- Udvikling af nye lægeerklæringer, der skal fokusere på, hvilke funktioner den sygemeldte kan varetage m.h.p. hyppigere brug af delvise syge/raskmeldinger.
- Udvikling af nye samarbejdsmodeller f.eks rundbordssamtaler mellem læger, myndigheder og virksomheder.
- Økonomisk støtte til udvikling af partnerskabsaftaler mellem læger, virksomheder og myndigheder for at forebygge sygefravær.
- Inddragelse af nye aktører såsom arbejdsmedicinske klinikker.

Baggrund

Idé-katalog – udsendt til alle praktiserende læger

**Inspiration
- Sådan kan
læger og
kommuner
samarbejde
om at
fastholde
sygemeldte
på
arbejdsmarkedet**

Beskæftigelsesministeren:

- *Vi vil for det første gøre op med enten-eller-holdningen: At man i dag enten er syg og helt væk fra sit arbejde eller rask og på arbejde. For eksempel kan sygemeldte, der kan og vil, arbejde på nedsat tid eller løse andre opgaver i en periode.*
- *For det andet skal der være fokus på ressourcer. Ikke på begrænsninger. Vi skal koncentrere os om, hvad den sygemeldte kan, i stedet for om hvad den sygemeldte ikke kan*
- *Her spiller lægerne en vigtig rolle. De har ofte den første kontakt med den sygemeldte. Der bliver lyttet til lægerne, og lægeerklæringerne er et meget vigtigt redskab.*

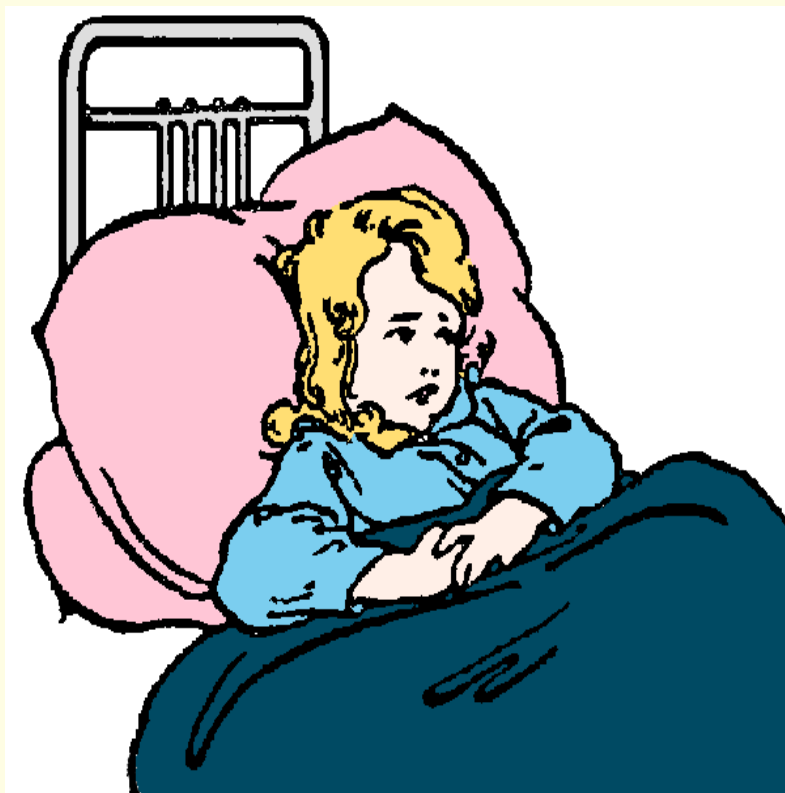
Baggrund

Formanden for Praktiserende læger:

- *Usandsynligt, at deltidssygemeldinger kan blive en succes på hele arbejdsmarkedet*
- *Det kræver vilje to steder, hvis patienten skal i gang igen. Vilje hos den sygemeldte og vilje hos arbejdsgiveren*

Michael Dupont

Invitation til langtidssygemeldte patienter

- **Kære patient**
- **Kære sygemeldte**
- Vi er for øjeblikket ved at lave en undersøgelse af mulighederne for deltidssygemelding.

Metode

- Alle **patienter der bad om langtids-sygemelding** – mere end 4 uger – blev inviteret til at deltage
- Der blev under det **semistrukturerede interview** fokuseret på oplevede barrierer mod deltidssygemeldinger

Materiale og Analyse

- 7 konsekutive langtidssyge svarede positivt til deltagelse i det semistruktureret interview
- Interviewene blev optaget på bånd og renskrevet
- De renskrevne interview blev analyseret efter en kvalitativ metode:
 - Meningsbærende enheder fundet
 - Dekontekstualiseret
 - Grupperet i temaer

Forventede fundne barrierer

- Sygdommen er for omfattende til deltidsarbejde
- Arbejdsfunktionen tillader ikke deltidssyge-melding - f.eks. skraldemand eller luftkaptajnen.
- Arbejdsgiveren vil oplever for mange ulemper. "En halv medarbejder" er svær at erstatte/afløse.
- Fagforeningen har indvendinger eller der er retningslinier i overenskomsten der forhindrer deltidssygemelding.
- Deltidssygemelding kan få økonomisk betydning for evt. sygedagpenges størrelse eller senere overgang til kontanthjælp/pension el. a.

Enten eller holdningen

- .. normalt hvor arbejdsgiveren er lidt stiv i det, så bliver man hjemme indtil man er 100%, fordi man ved man skal yde 100% når man kommer på arbejde
(Postsorterer #3)
- *..der var meget lidt forståelse for.., at det .. kunne lade sig gøre, så det blev til enten var jeg der, ellers måtte jeg melde mig syg .*
(Læge #7)

Resultater

Arbejdskollegernes reaktion

- *hvis det er jeg kun skal have halvtidskontor, så er det halvtids ude, det vil blive kastet på dem og der ville de se sig sure på mig, nå, nu får han lov til at sidde derinde igen, du ved....,*

(Lagerarbejder #2)

Arbejdskollegernes reaktion

- *det er nok der hvor jeg synes, at det vil være sværest, at de ikke siger at jeg er hypokonder eller noget i den stil.*

(Butiksassistent #3)

- *Men umiddelbart hvis jeg skal sige nej til nogle af tingene og de skal lægges over på de andre kolleger, så er det ikke hensigtsmæssigt ihvertfald,*

(Sосуass. i hj. pl. #4)

Arbejdsgiverens reaktion

- *Arbejdsgiveren ved jeg ikke hvad man skal sige, men den fornemmelse jeg har, det er at jamen altså de kan ikke rigtig overskue det med en halv.*

(Postsorterer #1)

- *...presset fra chefen, som synes det var noget underligt noget at blive syg.*

(Bankassistent #6)

Resultater

Arbejdsgiverens reaktion

..men jeg kan ikke ringe til dem og sige at jeg skide gerne vil komme på arbejde 4 timer, men jeg vil kun sidde og lave det, det kan jeg jo ikke sidde og sige.

(Lagerarbejder #2)

Resultater

Alt for dyrt

- *jeg vidste godt man kunne komme på nedsat tid, men så troede jeg bare det kostede penge i den anden ende.*

(Postsorterer #1)

Alt for besværligt

- *Jeg synes stadig der er meget af det papir, der er blevet fortiet, for inden du faktisk når ud i det, så har du faktisk tabt lysten, så er det dit og så er det dat.*

(Lagerarbejder #2)

- *Jeg tror ikke at det er en mulighed på så kort sigt her, hvad jeg har forstået, at det kunne man ikke, nej det tror jeg ikke...*

(Butiksassistent #3)

Normen siger noget andet

- *Jeg tror nok, at een af fordommene kunne være at så er man ikke rigtig syg, enten er man syg eller også er man ikke syg, og det er jo noget forfærdelig pjat ...*

(Læge #7)

Oplevede barrierer

Manglende fleksibilitet

- Sygdommen gør mig helt uarbejdsdygtig
- Jobbet kræver 100% arbejdsdygtighed
- Der kan ikke ændres på arbejdsrutiner
- Jeg ved jeg ikke vil kunne skåne...
- Jeg / min arbejdsfunktion er uønsket

Resultater - konklusion

Oplevede barrierer

Fordomme og formodninger

- Kollegaerne vil tænke ilde om mig
- Arbejdsgiveren mistror mig
- Normen tillader ikke...

Ukendskab og uoverskuelighed

- Det er ikke en ordning man kender til
- Det er for dyrt for mig eller for arbejdspladsen
- Det er for besværligt / bureaukratisk

Oplevede barrierer

Ukendskab og uoverskuelighed

- Det er ikke en ordning man kender til
- Det er for dyrt for mig eller for arbejdspladsen
- Det er for besværligt / bureaukratisk

Konklusioner

- Der var ingen der oplevede barrierer relaterede til fagretslige regler eller dagpengesystemet
- Der var overvejende en positiv holdning til deltidssygemelding, men kendskabet var begrænset
- Bureaukrati, manglende skånemulighed og frygt for arbejdsgiver- og kollegers reaktion var væsentlige oplevede barrierer mod deltidssygemeldinger